

STRAND KOMMUNE

Kommuneplanens arealdel 2023-2035

Planprogram - Fastsett av kommunestyret 16.06.2021

Hva er kommuneplanens arealdel?

Kommuneplanens arealdel er en vesentlig del av kommunens langsiktige plangrunnlag og skal vise sammenhengen mellom samfunnsutviklingen, behov for vern og utbygging og framtidig arealbruk.

Arealdelen skal fastlegge hva de forskjellige arealene skal kunne brukes til, slik at det blir lettere å utarbeide mer detaljerte planer for enkeltområder, og slik at det raskt og enkelt kan fattes beslutninger i enkeltsaker i tråd med kommunale mål og nasjonal arealpolitikk.

Kommuneplanen er et virkemiddel for å sikre at arealbruken i kommunen bidrar til å nå de målene som blir vedtatt for kommunens utvikling. Arealdelen skal også ivareta nasjonale og regionale interesser.

Hva er et planprogram?

Et planprogram skal gjøre rede for formålet med planarbeidet. I planprogrammet bestemmes det hva som skal planlegges, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. I tillegg skal planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning beskrives.

I dette planprogrammet beskrives det utvalgte fokustema som vurderes som de viktigste å fokusere på i perioden 2023-2035. Tema som ikke er nevnt kan i hovedsak videreføres om i gjeldende kommuneplan. Planprogrammet med utvalgte tema vil likevel ikke være til hinder for at innbyggerne gjennom planprosessen får muligheten til å komme med sine innspill, og få disse vurdert.

For hvert tema er det laget ett eller flere delmål for planen. Videre er det beskrevet noen av de mest relevante overordnende føringene for hvert tema fordelt mellom FNs bærekraftsmål, nasjonale føringer, regionale føringer og føringer fra kommuneplanens samfunnsdel eller andre kommunale planer.

De nasjonale føringene er hente fra «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023» der ikke annet er beskrevet. De regionale føringene er hentet fra Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke der ikke annet er beskrevet.

For hvert tema er det også listet opp de mest sentrale aktørene som blir berørt. Dette kan blant annet være myndigheter, frivillige organisasjoner, bedrifter eller innbyggere innenfor berørte områder.

Til slutt er det for hvert tema listet opp sentrale spørsmål som må avklares gjennom medvirkning, utredninger eller bruk av allerede tilgjengelig kunnskap.

Innhold

- 2 Hva er kommuneplanens arealdel?
- 2 Hva er et planprogram?
- 3 Innhold
- 4 Relevante overordnede føringer

Fokustema:

- 5 Naturmangfold og grønnstruktur
- 9 Landbruk
- 12 Bruk og vern av sjøarealer
- 16 Klimatilpasning
- 20 Grønn mobilitet og blågrønne strukturer i tettstedene
- 24 Kulturminner
- 27 Turisme i Preikestolen-området
- 30 Turisme i resten av kommunen
- 33 Utbyggingsmønster, fortettingsstrategi og bokkvalitet
- 37 Nye boligområder med spesielle kvaliteter
- 39 Nabolagssentrum
- 42 Aldersvennlig stedsutvikling
- 45 Spredt boligbebyggelse

Andre tema:

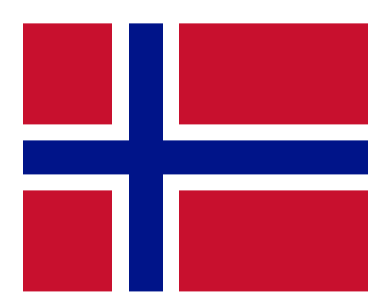
- 48 Næringsarealer
- 48 Fritidsbebyggelse
- 48 Nye arealer i kommunen
- 48 Unntak fra plankrav
- 48 Plantekniske endringer
- 49 Høyspenningsanlegg
- 49 Energiomlegging
- 49 Bolig til utviklingshemmede

Planprosess:

- 50 Arealstrategi
- 50 Metode for konsekvensutredning
- 51 Medvirking
- 52 Framdriftsplan

Relevante overordnede føringer

FNs bærekraftsmål

Nasjonale føringer

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023

Regionale føringer

Regionale planer for areal og transport – Strand er omfattet av både planen for Ryfylke og Jæren

Regionalplan for klimatilpasning i Rogaland

Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning 2017-2024: "Ute i Rogaland"

Regionalplan for sjøareal og havbruk 2017

Regionalplan for vannforvaltning

Regional kulturplan

Regionalplan for kulturminne (under

utarbeidelse)

Regionalplan for folkehelse, universell utforming

Regionalplan for næringsutvikling

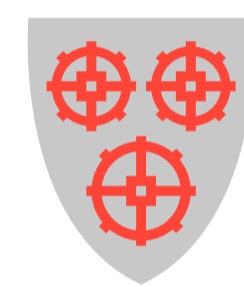
Regionalplan for landbruk

Regional jordvernstrategi

Reiselivsstrategi for Rogaland

Samferdselsstrategi for Rogaland

Fylkesdelplan for Preikestolområdet

Kommunale føringer

Strand 2050

Kommuneplanens samfunnsdel 2019-2035

Plan for grønn mobilitet og trafikksikkerhet

Landbruksplan Strand 2014-2020

Temaplan for kulturminne og kulturmiljø 2018-2022

Kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse

Naturmangfold og grønnstruktur

Foto: Ove S. Førland

Hvordan vi bruker naturen påvirker hvordan dyrene, plantene og soppene som lever der har det. Når en liten gammelskog blir skiftet ut med en golfbane, en våtmark med en vei eller en blomstereng gror igjen fordi den ikke slås lenger, får det dramatiske konsekvenser for det biologiske mangfoldet som en gang var der. Disse endringene av natur kaller vi arealendringer.

For 9 av 10 av artene på rødlista er det arealendringer som er hovedtrusselen. En tredel av de trua artene sliter på grunn av opphør av slått og beite som fører til gjengroing av kulturlandskapet. Kommersielt skogbruk gjør livet vanskelig for 41 prosent av de trua artene. Andre naturinngrep som truer naturmangfoldet er veibygging og småkraftverk som bygges inn i elver og fosser.

Ett leveområde mindre betyr at mange individer innenfor en art dør, men sjelden at arten utrykkes. Men når det blir ett leveområde her og ett der – i det uendelige, begynner det å bli vanskelig å opprettholde en robust nok bestand til at den kan bestå over tid. Det er denne bit-for-bit-nedbyggingen av norsk natur som har ført til at 2125 arter nå er trua av arealendringer ifølge den norske rødlista.

For Strand kommune er det særlig aktuelt å se på alle små og store vassdrag med tanke på verdibevaring og restaurering, inkludert kantsoner, nærliggende fuktmark og myr.

Retningslinjer fra regionalplan for vannforvaltning skal legges til grunn for kommuneplanen og innarbeides i planen.

Delmål:

Vi skal sikre trua arter som lever i Strand kommune gode leveområder slik at bestandene ikke går ned, men øker.

Det skal fokuseres på kulturlandskap, turområder, blågrønne strukturer, landformer og vegetasjon. Strand skal definere seg som en friluft-/turkommune og skjemmende inngrep i turområdene skal unngås.

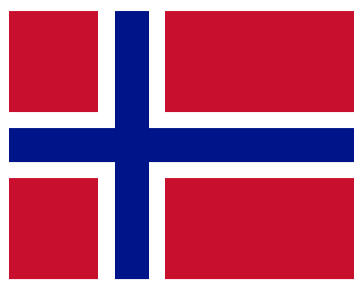
Biologisk mangfold bør vektlegges tyngre utenfor sentrumskjernen enn innenfor.

Overordnede føringer

FNs bærekraftsmål

Nasjonale føringer

- Fylkeskommunene og kommunene identifiserer og tar hensyn til viktig naturmangfold, friluftslivsområder, overordnet grønnstruktur, kulturhistoriske verdier, kulturmiljø og landskap i planleggingen. Samlede virkninger tas hensyn til.
- Fylkeskommunene og kommunene vurderer arealbruken i strandsonen langs sjøen og i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv, og tar særlige hensyn til naturmangfold, kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.

Regionale føringer

I kommuneplanens arealdel sikres regional blågrønn struktur som hovedregel gjennom bruk av arealformål etter plan- og bygningslovens § 11-7, eller som hensynssone etter lovens jf. § 11-8 pkt c) med særlige hensyn til friluftsliv, grønnstruktur, landskap, strandsone langs sjø og vassdrag eller bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø. Bestemmelser og retningslinjer fastsettes slik at verdiene i størst mulig blir ivaretatt.

Hensyn til biologisk mangfold prioriteres høyt både innenfor og utenfor byer og tettsteder.

Både i tettstedsnære strøk og i jordbrukslandskapet vil det være viktig å ta vare på sammenhengende strukturer og økosystem.

Det skal legges vekt på at arealene kan fungere som leveområder og spredningskorridorer for ulike plante, insekt – og dyrearter.

Mulighetene for å øke og styrke det stedegne biologiske mangfoldet skal vurderes i alle relevante plan- og byggesaker.

Naturmangfoldlovens prinsipper om bærekraftig bruk skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

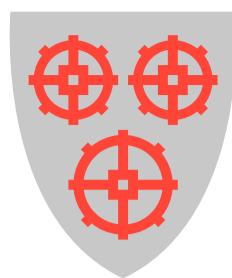
Regionalplan for klimatilpasning i Rogaland:

Sammenhengende blågrønne strukturer og økosystem som våtmark, myr og naturskog, bør holdes intakte, og om mulig restaureres. Sammenhengende naturområder/-korridorer fra vann/fjord til høyfjell bør sikres for å ivareta mulig behov for vandring av naturtyper/arter som følge av klimatiske endringer. Det bør legges vekt på at arealene kan fungere som leveområder for ulike plante, insekt – og dyrearter, også i et endret klima.

Elver og bekker holdes åpne og bevares så nært opptil sin naturlige form som mulig. Sterkt fysisk påvirkte og/eller forurensa vassdrag skal tilstrebes gjenåpnet og/eller restaurert. Naturlig kantvegetasjon bør tilstrebes etablert langs bekker og elver.

Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning:

opprettholde mangfoldet og det totale arealet av naturområder i Rogaland

Kommuneplanens samfunnsdel

Vi ivaretar det biologiske mangfoldet og skaper bedre bomiljø og mindre lokal forurensning. Det skal gi et livskraftig og variert naturmiljø som er mindre sårbart for endringer og som kan medvirke til samfunnets tilpasning.

Sentrale aktører

Bønder og skogbrukere

Naturvernforbundet

Kunnskapsbehov

Det må utredes hvilke typer arealendringer som er mest negative for de trua artene som lever i Strand og om det er mulig å restaurere, utvide eller etablere viktige naturtyper for å forbedre forholdene for disse trua artene. Dette inkluderer også spredningskorridorer for biologisk mangfold.

Arealendringer som foreslås må vurderes med hensyn til naturmangfoldet i konsekvensutredning.

Landbruk

Landbruk og landbruksbaserte foretak er viktig for sysselsetting og verdiskapingen i kommunen. Her inngår i første omgang foretak innen jordbruk og skogbruk. Videre kommer verdiene i primærproduksjonen og foredlingen av landbruksvarene og antall sysselsette i landbruksbasert industri. Ringvirkninger pga. transport, bygg/anlegg, industri, handel, privat og offentlig tjenesteyting er viktige.

Landbruket har ei multifunksjonell rolle. I tillegg til å produsere mat, skal landbruket produsere kulturlandskap, trevirke, råstoff til bioenergi, inn på tunet-tjenester osv. Landbruket har også en viktig funksjon ved bosetting i distriktene og areal til friluftaktiviteter.

Arealforvaltning og landbrukspolitik er avgjørende for å opprettholde et aktivt landbruk. Et strengt jordvern er avgjørende for å ha et aktivt landbruk i hele kommunen. Man må unngå å bygge ned produktive areal typer.

I kommuneplanen skal langsiktig grense for utvikling skal innarbeides for Tau og Jørpeland. Det skal også fastsettes et jordvernmål i kommuneplanen. Bestemmelsene som styrer utbygging i landbruksområdene revideres med utgangspunkt i Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke.

Hensynssoner for «kjerneområder landbruk» videreføres som i oppdatert oversiktskart kjerneområde landbruk fra 2014.

Delmål:

Øke verdiskapingen i landbruket ved å tilrettelegge for økt matproduksjon, stimulere til nydyrking, økt beitebruk på inn og utmarksarealer.

Økt investering på melk, spesielt på små og mellomstore bruk.

Økt investering på frukt, bær og grønntproduksjon.

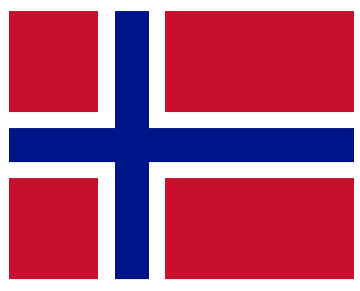
Økt investering med å plante skog etter hogst, der skogen har ei viktig rolle med CO2-binding.

Overordnede føringer

FNs bærekraftsmål

Nasjonale føringer

Regjeringen mener det er viktig at fylkeskommuner og kommuner i sine planer vurderer utbyggingsløsninger som sikrer landbrukets næringsgrunnlag og reduserer omdisponering av dyrka mark. Planene bør trekke langsiktige grenser mellom by- og tettstedsområder og store sammenhengende landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsområder.

Regionale føringer

Nasjonale mål for jordvern er forsterket. Jordvernhensyn skal vektlegges i alle plan- og beslutningsprosesser som berører jordbruksarealer.

Ved revisjon av kommuneplanens arealdel skal kommunene fastsette egne jordvernmål som tar utgangspunkt i ambisjonsnivået i det regionale jordvernmålet. Gjennomsnittlig omdisponering/ nedbygging i planområdet skal ikke overskride jordvernmålet i regionalplanen over en viss periode. Innsigelse til arealdisponering i kommuneplan eller reguleringsplan skal ikke begrunnes utelukkende ut fra avvik fra øvre grense i jordvernmålet.

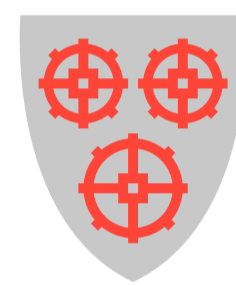
Nedbygging av jordbruksareal til landbruksbygg/- tiltak skal ikke overstige 10 % i året av det regionale jordvernmålet, i henhold til Jordvernstrategi for matfylket Rogaland.)

I kommuneplanens arealdel skal det defineres en langsiktig grense for landbruk/ utvikling rundt alle tettsteder med over

2000 innbyggere. Regional langsiktig grense for landbruk ligger fast som minimumsgrense. Dersom kommunene gjennom vedtatte kommuneplaner legger inn økt landbruksareal vil langsiktig grense justeres i tråd med dette.

Regionalplan for klimatilpasning i Rogaland:

Det bør opprettes hensynssoner for landbrukstiltak (byggetiltak, utesiloer, lagring av rundballer, veganlegg o.l) langs vassdrag med overvanns- og flomutfordringer.

Landbruksplan Strand

Temaer fra landbruksplanen som hører naturlig til i en arealplan innarbeides i kommuneplanen.

Sentrale aktører

Bønder og skogbrukere
Bondeorganisasjoner
Statsforvaltaren i Rogaland

Kunnskapsbehov

Utvikling av lokalmat og nisjeproduksjon må utredes. Hvordan vi kan bruke kulturlandskapet som en ressurs for stedsidentitet og turisme skal vurderes. Å holde landskapet åpent med beite og skjøtsel er viktig i så måte.

Bruk og vern av sjøarealer

Sjøarealene i kommunen er viktige ressurser blant annet når det gjelder naturmangfold, fiske, havbruk, sjøtransport, turisme, friluftsliv og rekreasjon. For å unngå interessekonflikter er det viktig å ha oppdaterte planer for arealbruken i sjø. Slik sikrer man mest mulig hensiktsmessig bruk av de ulike sjøarealene i kommunen til det de er best egnet til.

I tillegg til formålet bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone skal plankartet blant annet vise farleder, ferdselsområder, ankrings- og riggområder, akvakulturområder inkludert nødvendig areal til fortøyninger, friluftsområder i sjø, samt naturområder i sjø for viktige og sårbare naturtyper inkludert gytefelt og verdifulle gruntvannsområder.

Det må avsettes store nok områder for akvakultur og tilhørende fortøyninger slik at det er rom for endring og utvikling av lokalitetene.

Delmål:

Vi skal legge til rette for en bærekraftig matproduksjon i sjøområdene i kommunen som ikke går på bekostning av naturmangfoldet. Samtidig ivaretas også andre interesser på og ved sjøen.

Åpne for friluftsliv i sjø og sikre etablering av båtplasser/sjøboder. Småbåthavner plasseres der de forårsaker minst negativ påvirkning på miljøet, og at plassene søkes samlet på færre, større anlegg fremfor å belaste mange områder. Hensynet til marint biologisk mangfold, f.eks. ved at tiltak/inngrep, som mudring, utfylling,

masseutlegg mv., i sjø skal ivaretas, og at nye båthavner gjerne legges ved eksisterende båthavner.

Det skal legges til rette for å samle ledninger og kabler i egne traseer på sjøbunnen, slik at man unngår å legge unødvendig beslag på sjøbunnen og sikrer den for fremtidig bruk.

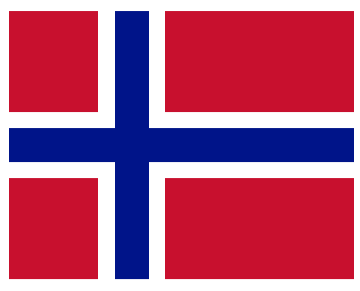
Planen skal bidra til et aktivt fiske, slik at fiske også i fremtiden blir en del av kystkulturen i kommunen.

Overordnede føringer

FNs bærekraftsmål

Nasjonale føringer

Regjeringen vil legge til rette for økt verdiskaping og arbeidsplasser basert på havets ressurser, og for forutsigbar og bærekraftig vekst i oppdrettsnæringen. Regjeringen prioriterer også arbeidet for rent hav og en lønnsom utvikling av havbruksnæringen. Fylkeskommunal og kommunal planlegging er viktig for å sikre fiskeri- og havbruksnæringenes langsiktige arealbehov, samtidig som andre samfunns- og miljøinteresser blir ivaretatt.

Det er et nasjonalt mål at en større andel av godstransporten skjer på sjø og jernbane. Det er viktig at egnede arealer til effektive logistikknutepunkter som godsterminaler og havner avklares i plan, gjennom samarbeid mellom kommuner og statlige fagmyndigheter. Farleder for skipstrafikken inngår i disse avklaringene. Virksomheter som skaper tungtransport har behov for god tilgjengelighet til jernbane, havner og/eller hovedvegnett.

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal og transportplanlegging:

Utbyggingsmønster og transportsystem må samordnes for å oppnå effektive løsninger, og slik at transportbehovet kan begrenses og det legges til rette for klima- og miljøvennlige transportformer.

Videre fremgår det i punkt 4.6 "Effektiv og sikker trafikkavvikling og god framkommelighet for næringstransport må vektlegges i planleggingen. Virksomheter for godstransport bør lokaliseres med god tilgjengelighet til jernbane, havn eller hovedvegnett".

I nasjonal havnestrategi er målsettingen effektive og konkurransedyktige logistikknutepunkt. Regjeringen satser bl.a. på styrking av stamnetthavnregimet og å legge til rette for sterkere og mer robuste havner gjennom havnesamarbeid.

Meld.St. 35 "På rett kurs":

"legge til rette for utvikling av en konkurransedyktig, sikker og miljøvennlig sjøtransport og en effektiv beredskap mot akutt forurensning som forhindrer og begrenser miljøskade.

Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen:

I 100-metersbeltet langs sjøen skal følgende retningslinjer legges til grunn: Bygging og landskapsinngrep skal unngås på arealer som har betydning for andre formål, som for eksempel friluftsliv, naturvern, naturmangfold, kulturminner, kulturmiljø, landskap, landbruk, fiskerinæring, havbruk eller annen samfunnsmessig betydning."

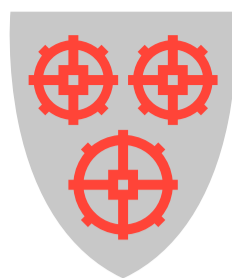

Regionale føringer

Fra Regionalplan for sjøareal og havbruk:

Kommunane som prioriterer havbruk som eit utviklingsområde skal revidera arealdelen til kommuneplanen.

Kommunane skal vurderer trongen for næringsareal til havbruk både i sjøen og på land i dialogen med havbruksnæringa i planprosessane.

Kommuneplanens samfunnsdel

Gjennom organisk vekst og nyetableringer skaper næringslivet i Strand stadig nye arbeidsplasser innen næringene turisme, marin, jordbruk, industri og teknologi.

Sentrale aktører og myndigheter

Fiskerlaget Vest
Fiskeridirektoratet
Kystverket
Rogaland fylkeskommune
Nabokommuner
Havbruksbedrifter
Ryfylke friluftsråd
Turistbedrifter som bruker sjøen
Havforskningsinstituttet
Naturvernorganisasjoner

Kunnskapsbehov

Det skal utredes hvilke områder som har spesielt verdifulle naturverdier, hvilke områder som er viktige for fiskerinæringen, hvilke områder som er godt egnet til havbruk og hvilke områder som er spesielt attraktive for friluftsliv og turisme.

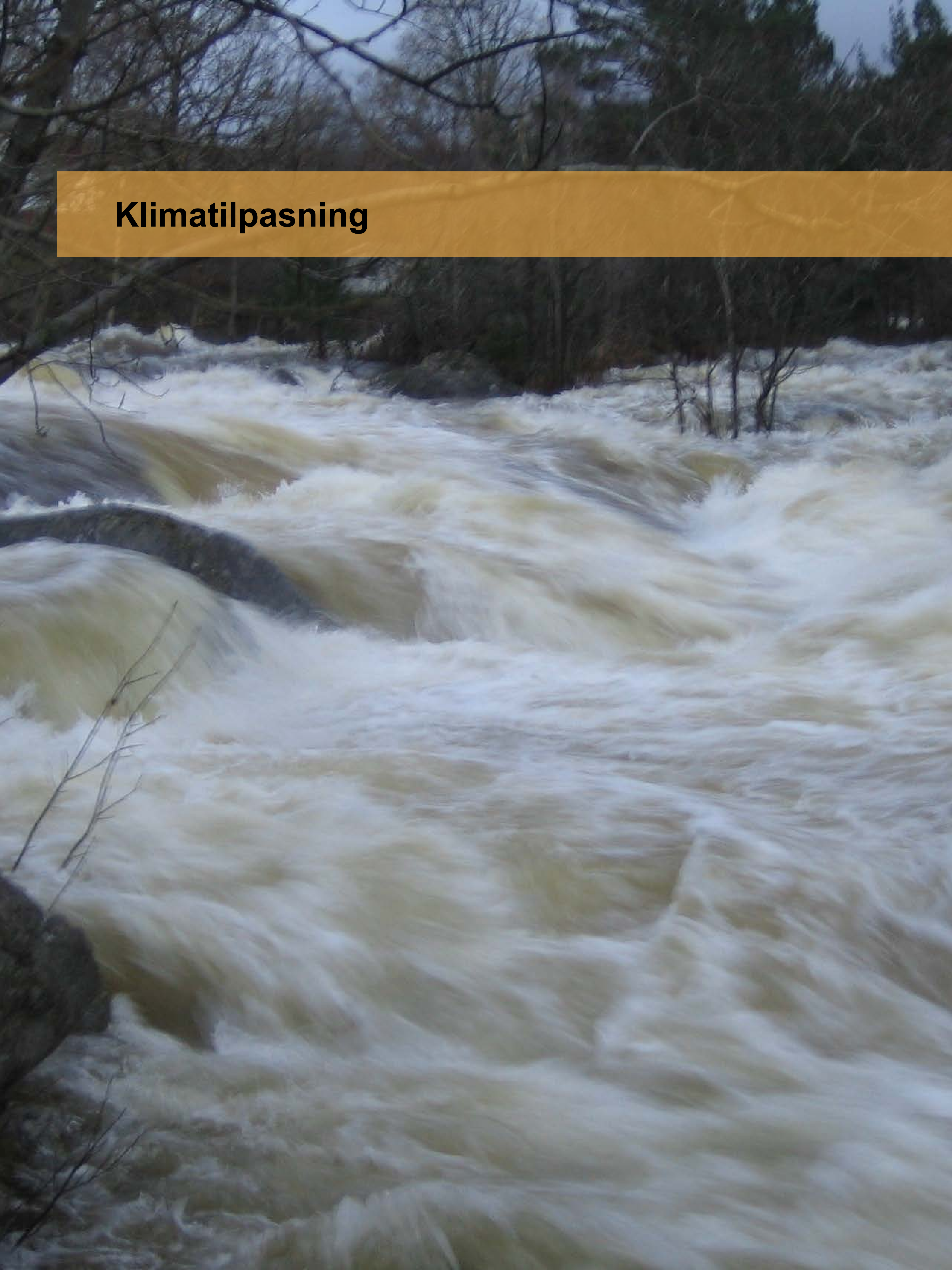
Det lages en mulighetsstudie for akvakultur på sjø og på land. Da vil vi få forslag til plasseringer som bedre vokter de ulike interessene og samtidig finner de mest egnede plassene mht. produksjon av fisk.

Strand kommune er deltaker i prosjektet interkommunalt samarbeid om kunnskap

om sjøareala 2021 – 2023. Prosjektet vil være sentralt som kunnskapsgrunnlag for fokustemaet, og være en god arena for samarbeid med nabokommunene for å oppnå samsvarende arealformål over kommunegrensene.

Det skal også utredes sjøtrafikkens arealbehov i farledene, inkludert sikkerhet og fremkommelighet i farvannet, og tilrettelegging for sjøtransport og havn. Kystdatahuset og Kystinfo er viktige informasjonskilder for utredningene.

Klimatilpasning

Klimatilpasning handler om å ta hensyn til dagens og framtidens klima. Arbeidet med klimatilpasning skal bidra til at vi unngår eller begrenser risiko, sårbarhet og ulemper, og drar nytte av eventuelle fordeler som følge av endringer i klimaet.

Klimaendringer vil påvirke natur og samfunn både på kort og lang sikt. Rogaland frem mot år 2100 får et varmere klima, med påfølgende utfordringer som blant annet overvann og flom, stigende havnivå, økt skredrisiko, økosystemendringer og endrede vekstvilkår for kulturplanter. Å ta hensyn til klimaet og endringer i dette, sammen med øvrige endringer i samfunnet, er avgjørende for å sikre en bærekraftig utvikling. Et livskraftig og variert naturmiljø er mindre sårbart for endringer, og kan medvirke til samfunnets tilpasning.

Strand har spesielt erfart utfordringer som følge av mangel på overvannshåndtering. Kommunen har også bebyggelse i skredutsatte områder og områder utsatt for økning i havnivå. Utfordringene kommer til syne i allerede utbygde områder, spesielt eldre boligfelt, som ikke er godt nok tilpasset dagens klima. Før tomter blir lagt ut til utbygging må det bli vurdert om klimaendringer i seg selv påvirker om tomten kan legges ut.

Begrepet klimatilpasning omfatter ikke å begrense årsakene til klimaendringene. Dette blir blant annet ivaretatt i temaer som grønn mobilitet og fortetningsstrategi.

Delmål:

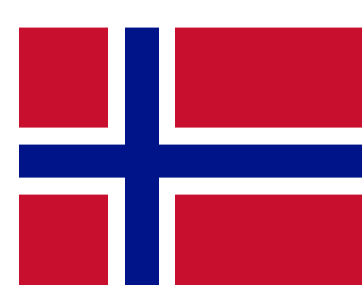
Kommuneplanen skal bidra til å sikre eksisterende og fremtidig bebyggelse mot naturfarer som følge av klimaendringer fram mot år 2100.

Klimatilpasningen skal ikke gå på bekostning av naturmangfold.

Overordnede føringer

FNs bærekraftsmål

Nasjonale føringer

Fylkeskommunene og kommunene legger vekt på klimatilpasning og samfunnssikkerhet i sin planlegging, og legger de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger til grunn for arbeidet. Risiko- og sårbarhetsanalyser legges til grunn for plan- og byggesaksbehandlingen. Mer nedbør og mer kompakte byer og tettsteder gir utfordringer med håndtering av overvann. For å begrense oversvømmelse kan det være gunstig om mer av vannet håndteres utenfor egne ledninger i bakken.

Det kan gjøres gjennom tiltak som trygge flomveier, åpning av bekker, mindre asfalt, flere grønne områder som drenerer vann, og grønne tak og vegger. Naturbaserte løsninger kan være et viktig supplement for å forebygge og redusere skader ved flom i byer og tettsteder. Blågrønn infrastruktur i byer og tettsteder kan i tillegg styrke naturmangfoldet og gi befolkningen mulighet til naturopplevelse, rekreasjon og friluftsliv i nærmiljøet.

Statlige planretningslinjer for klima-energiplanlegging og klimatilpasning:

Kommuneplanens arealdel må brukes aktivt for å oppnå en samlet arealdisponering som ivaretar hensynet til et klima i endring. I planprogrammet skal det gjøres en vurdering av om hensynet til et endret klima innebærer behov for oppheving eller revisjon av gjeldende reguleringsplaner.

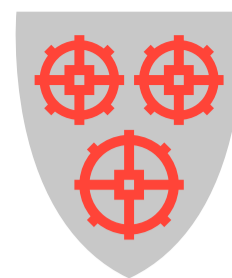

Regionale føringer

Regionalplan for klimatilpasning i Rogaland:

Nasjonale og regionale føringer i klimatilpasningsarbeidet, og oppdatert kunnskap om forventede klimaendringer, legges til grunn for all planlegging, forvaltning og saksbehandling.

Føre-var prinsippet knyttet til klimafremskrivningene, og den lokale fysiske klimarisikoen, skal inngå som vurderingsmomenter i all areal og samfunnsplanlegging.

Kommuneplanens samfunnsdel

Klimatilpasning er sentralt i arealplanleggingen i Strand, spesielt ved utforming av nye areal.

Sentrale aktører

Ungdomsrådet
Naturvernforbundet
NVE
Rogaland fylkeskommune

Kunnskapsbehov

Det må utredes hvordan endring i klima vil påvirke bl.a. samfunnssikkerhet, kritisk infrastruktur, natur- og kulturmiljø, befolkningen sin helse, samt forutsetninger for næringer.

Hvordan arealendringer som foreslås i kommuneplanen vil påvirke fordrøying og avrenning samt klimautslipp må vurderes.

Det innhentes kunnskap om hvilke områder som er viktige å ta vare på for å sikre nettverket av blågrønne områder med tanke på flom, tørke, naturmangfold og rekreasjonsverdi og hva som er hensiktsmessig bredde på vegetasjonssoner mot vassdrag som er fri for inngrep ved nydyrking for de ulike vassdragene.

For nye arealer som foreslås omdisponert til nye byggeområder eller fortetningsområder og som ligger i hensynssoner for naturfare må det bli gjennomført utredninger som dokumenterer at naturfaren er i samsvar med krav om sikker byggegrunn, jf. pbl. § 28-1 og TEK 17.

Kommunen er allerede i gang med utarbeidelse av en flomplan for Jørpeland og Tau. Anbefalte tiltak fra denne planen vil bli innarbeidet i kommuneplanen. Flomplanen vil også være et viktig kunnskapsgrunnlag for å vurdere om hensynet til et endret klima innebærer behov for oppheving eller revisjon av gjeldende reguleringsplaner.

Kommunalbankens nettsider om klimarisiko i de ulike kommunene samt miljødirektoratets veileder «Landbruk i kommuner» vil være viktige grunnlag for utredningene.

Grønn mobilitet, trafikksikkerhet og blågrønne strukturer i tettstedene

Å legge til rette for gående, syklende og kollektivtransport gir en rekke gevinster både for samfunnet og for enkeltmennesket. Når flere går, blir bruken av bil redusert. Det bidrar til mer miljøvennlig transport, mindre støy, bedre luft, bedre plass og færre trafikkulykker og skader. Flere myke trafikanter gir bedre folkehelse, mindre sykefravær og bidrar til mer levende, trygge og bærekraftige nærmiljø. For den enkelte kan det gi bedre helse.

Hovednett for gange, sykling og buss skal tegnes i plankartet, med eventuelle tilleggfunksjoner. Dette vil være med utgangspunkt i nettet som ble avklart i plan for grønn mobilitet og trafikksikkerhet, men det kan også vurderes tilføyelser eller endringer. Plassering av fremtidige bysykkelbaser kartfestes. Turisme skal også vektlegges ved plassering av disse.

Lokalisering av bussdepot for Kolombus sine busser må avklares.

Delmål

Det skal være trygt, effektivt og attraktivt å ferdes for myke trafikanter i Strand

Øke andelen innbyggere som går, sykler eller kjører kollektivt

80% av barn og unge går eller sykler til skolen

Det skal utarbeides en strategi for trafikk og mobilitet, samt overordnet strategi for grønnstruktur, flomveger og blå-grønne strukturer i tettstedene.

Nettverket av sentrale turveier som er tilrettelagt for funksjonshemmede

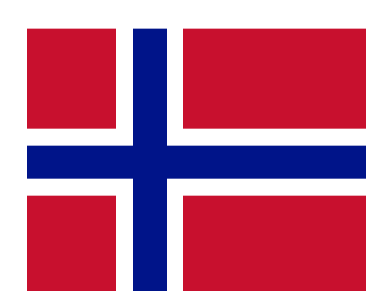
utvides, inkludert tilgang til sjøområder.

I samarbeid med andre veimyndigheter skal ulykkesutsatte veistrekninger forbedres.

Overordnede føringer

FNs bærekraftsmål

Nasjonale føringer

Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for sykling og gange i byer og tettsteder, blant annet gjennom trygge skoleveier, ved å planlegge for gange og sykling fra kollektivknutepunkt og ut til friluftslivsområder, og for transportløsninger for grupper som er mindre mobile. Regjeringens handlingsplan for fysisk aktivitet

Regionale føringer

Transportutvikling skal bygge opp under attraktiv og miljøvennlig by- og tettstedsutvikling i alle deler av regionen.

I tettstedene prioriteres trafikanter i henhold til trafikanthierarkiet når det kommer til prioritering av infrastruktur, kapasitet og ressurser.

Gående og syklende prioriteres framfor alle andre trafikanter, deretter kollektivtransport, næringstransport og personbiltransport.

Utviklingsstrategiene for persontransport differensieres mellom ulike deler av regionen, slik som beskrevet nedenfor:

Tettsteder

Det planlegges for at all vekst i persontransport

- internt i tettstedene kan tas med gåing, sykling og kollektivtransport (lokalt nullvekstmål).*
- til storbyområdet kan tas med sykling, tog og forstads-bussruter der tilbudet finnes.*

Regionen for øvrig

Det planlegges for gåing og sykling til lokale målpunkt og for tilgjengelighet for personbil. Grunnleggende kollektivtilbud

Det skal planlegges for et sammenhengende gangnett innenfor tettstedene og nærturområder med forbindelser som er direkte, attraktive, trygge og sikre. Barrierer for gående skal reduseres ved planlegging av bygg og anlegg.

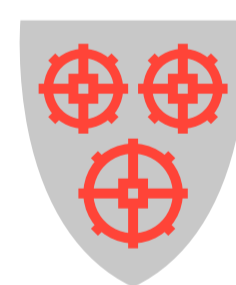
Det skal planlegges for et sammenhengende sykkelnett innenfor tettstedene og langs hovedruter – med forbindelser som er direkte, attraktive, trygge og sikre.

Ved tilrettelegging for sykling prioriteres by og tettstedssentre og sentrumsnære områder med høy sykkeltilgjengelighet først, samt skoler, idrettsplasser og andre målpunkt med høy sykkelbruk og særlig behov for trafikksikker utforming. Deretter tilrettelegges det gradvis for sykling i eksisterende tettsteder for øvrig, og på lenker utenfor tettsted med særlig høy sykkelpendling.

I kommuneplanens arealdel kartfestes hovedstruktur for kollektivtransport. Tiltak i hovedstrukturen skal vurderes i forhold til retningslinjer for trafikanthierark og gate-/vegutforming.

Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning:

sikre god tilgang og miljøvennlig transport til friluftslivsområder

Kommuneplanens samfunnsdel

Strand er et lavutslippssamfunn som er sikkert og trygt å bo i.

Plan for grønn mobilitet og trafikksikkerhet

Sentrale aktører og myndigheter

Rogaland fylkeskommune

Kolumbus

Pendlere

Eksisterende og potensielle nye brukere av grønne transportmidler

Kunnskapsbehov

Det undersøkes om det er det mulig å lage snarveier for å bedre framkommelighet for gående. Det skal også utredes hvor det bør lages fortau eller gang/ sykkelveier og i hvilken rekkefølge.

Hensiktsmessige plasseringer av pauseparker/miniparker avklares. Dette vil blant annet være basert på rekreasjonskvaliteter, gangtrafikken i området og plassering i forhold til tunge bakker og avstand til målpunkter.

Det vurderes om det bør fastsettes andre framtidige og langsiktige busstraseer enn slik bussen går i dag og om elektriske eller selvkjørende busser med tilhørende infrastruktur kan bli aktuelt i planperioden. Kolumbus blir svært sentral for å gi innspill til dette spørsmålet.

Kulturminner

Kulturminner er objekt som kan fortelle oss om hvordan folk har levd, men det kan også være objekt som viser folk sine levemåter og driften deres av landskapet i dag.

Det kan være fysiske spor etter bosetnings-, nærings- og handelsvirksomhet, kirker og skolebygg. Kulturminner kan også være steder eller formasjoner i landskapet som er knyttet til religion eller tradisjon.

Utvalgte kulturminner i Temaplan for kulturminne og kulturmiljø 2018-2022 og Kulturminneplan for Forsand kan markeres med hensynssoner med tilhørende retningslinjer i kommuneplanen.

Også Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA), bygninger og anlegg i SEFRAK-verneklasse A og B, samt kulturminner og miljøer som på forhånd er vernet gjennom plan- og bygningsloven inntegnes i plankartet.

Delmål:

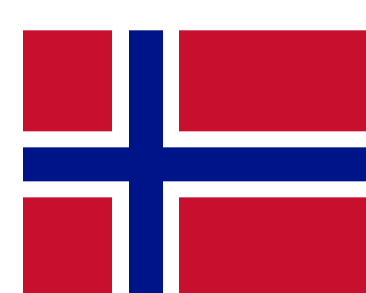
Kommuneplanen skal være et styringsverktøy for en god og langsiktig forvaltning av kulturminneverdiene.

Kommuneplanen skal forenkle og forbedre behandling av byggesaker som omhandler kulturminneverdier, uten å gå på akkord med nasjonale føringer.

Overordnede føringer

FNs bærekraftsmål

Nasjonale føringer

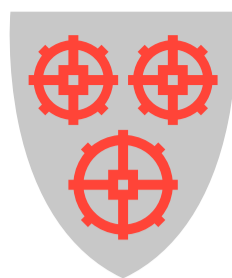
Kulturminner og kulturmiljøer er ikke-fornybare fellesgoder, som kan gi grunnlag for økonomisk, sosial, kulturell og miljømessig utvikling. Gjenbruk av den historiske bygningsmassen kan også gi betydelige klimagevinster. Arealendringer og endret bruk er noen av de viktigste påvirkningsfaktorene for kulturminner og kulturmiljøer i Norge. Fylkeskommuner og kommuner har en viktig rolle i arbeidet med å ivareta kulturarven som ressurs for kunnskap, opplevelse, bruk og gjenbruk.

Regionale føringer

Regional kulturplan

Rogaland fylkeskommune har også startet opp arbeidet med en Regionalplan for kulturminner. Oppstart ble vedtatt i fylkestinget 16.Juni 2020.

Temaplan for kulturminne og kulturmiljø 2018-2022 og Kulturminneplan for Forsand

Disse planene vil være det viktigste kunnskapsgrunnlaget for temaet.

Sentrale aktører

Eiere av kulturminner
Strand historielag
Fortidsminneforeningen
Rogaland fylkeskommune

Turisme i Preikestolen-området

Preikestolen er en turistdestinasjon i verdensklasse og en av de viktigste grunnene til at turister fra hele verden besøker regionen. Strand kommune har i flere tiår hatt en viktig rolle i å bygge opp denne destinasjonen til det nivået den har i dag. Verdiskapingen i reiselivsbransjene i Strand kommune har økt fra omlag 28 millioner kroner i 2004 til omlag 73 millioner kroner i 2017. Det er likevel ønskelig at denne turisttrafikken genererer enda mer verdiskaping i kommunen enn det som er tilfellet i dag.

Nå har Strand kommune overtatt ansvaret for å legge til rette for en god og bærekraftig utvikling av Preikestolen. Et viktig internasjonalt reisemål. Samtidig er det stadig sterkere næringsinteresser med ideer og vilje til turistrelaterte investeringer både i dette området og i Jørpeland sentrum. Behovet for en oppdatert og helhetlig plan for arealbruken fra Preikestolen til Jøssang er derfor stort. Noen av de viktigste hensynene som må vurderes og avveies er følgende:

- Sikre en god totalopplevelse for de som besøker Preikestolen og at en skal legge prinsippene for et bærekraftig reisemål til grunn for arbeidet.
- Løsninger for mobiliteten i området må avklares. Dette gjelder både buss, parkering for privatbil samt tilrettelegging for gående og syklende.
- Rekkefølgekrav for infrastruktur som vei, vann og avløp må vurderes. Utvikling av alternative adkomster som stien fra Jørpeland og fra Refså kai vurderes.
- Åpne for nye opplevelser og attraksjoner og overnattingstilbud som passer naturlig

i området. Dette kan gi verdiskaping i seg selv og kan sikre at turistene oppholder seg lenger i kommunen enn det som er tilfellet i dag. Slik vil det oppnås indirekte verdiskaping i f.eks. butikker og restauranter andre steder i kommunen.

- Planen skal legge til rette for at aktiviteten i Preikestol-området komplimenterer aktiviteten i Jørpeland sentrum slik at det totale tilbudet til turistene blir bedre. Det bør defineres så klart som mulig hva som er rollefordelingen mellom Jørpeland sentrum og Preikestolen-området. Dette inkluderer eventuelt behov for offentlig P-anlegg i Jørpeland sentrum. På denne måten kan disse områdene styrke hverandre i stedet for å være konkurrenter.
- Hensynet til lokalbefolkningens bruk av arealene til friluftsliv og hensynet til naturmangfold og landskapsverdier er også svært viktig å ivareta.

Hensynene som er nevnt over kan i noen tilfeller være motstridende. Kommuneplanens arealdel er en svært god arena for å avveie slike interessekonflikter gjennom planlegging av bruk og vern.

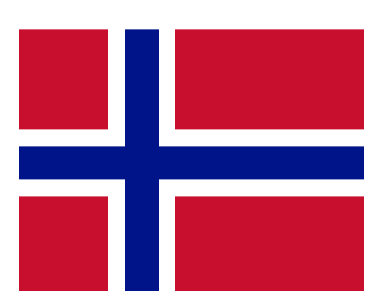
Delmål:

Planen skal sikre fortsatt vern av de arealer som er vurdert å ha stor verdi når det gjelder natur, geologi, kulturminner og friluftsinnteresser, samtidig som det tilrettelegges for bærekraftig turisme og lokal verdiskaping.

Overordnede føringer

FNs bærekraftsmål

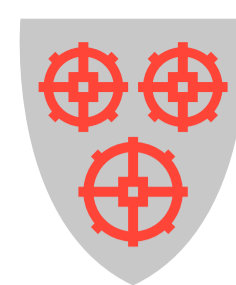
Nasjonale føringer

Fjell-, utmarks- og sjøområder er viktige ressurser for bærekraftig næringsutvikling. Havbruk, mineralnæring, turisme og landbrukstilknyttet næringsliv er eksempler på dette. Målet er å få til en mer kunnskapsbasert og helhetlig forvaltning av arealene og større forutsigbarhet. Det er behov for bedre planavklaringer og samordning mellom myndigheter og lovverk slik at det kan legges til rette for bærekraftig vekst.

Regionale føringer

Fylkesdelplan for Preikestolområdet

Kommuneplanens samfunnsdel

- Vi legger til rette for økt overnattingskapasitet og aktivitet for besøkende.

- I samarbeid med Stiftelsen Preikestolen vil vi legge til rette for nødvendig regulering av trafikken opp til Preikestolen fjellstue for å sikre en bærekraftig og sikker adkomst til området

Kunnskapsbehov

Det skal utarbeides et oppdatert kunnskapsgrunnlag knyttet til vern, turisme, verdiskaping, lokalt turområde, nasjonalt løypenett og kulturminner i Lysefjordområdet (for arealer i Strand kommune).

Det undersøkes hvordan man kan spille på lag med fjorden, bygdene rundt fjorden og turnettet rundt hele Lysefjorden. God dialog med nabokommunene i Lysefjorden er sentralt for å lykkes med dette.

Turisme i resten av kommunen

Også andre deler av kommunen har særegne og flotte kvaliteter knyttet til natur, kulturlandskap eller kulturminner som kan være et grunnlag for å legge til rette for turisme. Dette kan f.eks. være overnattingstilbud, attraksjoner, gangveier, stier eller andre fasiliteter rettet mot turisme. Dette må også ses i sammenheng med tilrettelegging for lokalbefolkningen.

Delmål:

I samarbeid med aktører innen reiselivet skal vi legge til rette for unike turistattraksjoner som tar i bruk særegne natur- og kulturkvaliteter i Strand kommune.

Vi drar nytte av potensialet i turiststrømmen for vitalisering av Jørpeland. Jørpeland bør tilrettelegges som havn for ekspedisjonsskip. Jørpeland og Tau skal tilrettelegges for båt-turisme med fritidsbåter.

Vurdere fritidsbebyggelse og bobiler som ressurs i næringslivssammenheng og finne gode arealer for bobilparkering i nærheten av sentrene for å bygge opp rundt handelen.

Det avklares plassering og størrelse for parkeringsplasser for de viktigste turområdene.

Overordnede føringer

Overordnede føringer for dette temaet er i hovedsak de samme som for turisme i Preikestolen-området.

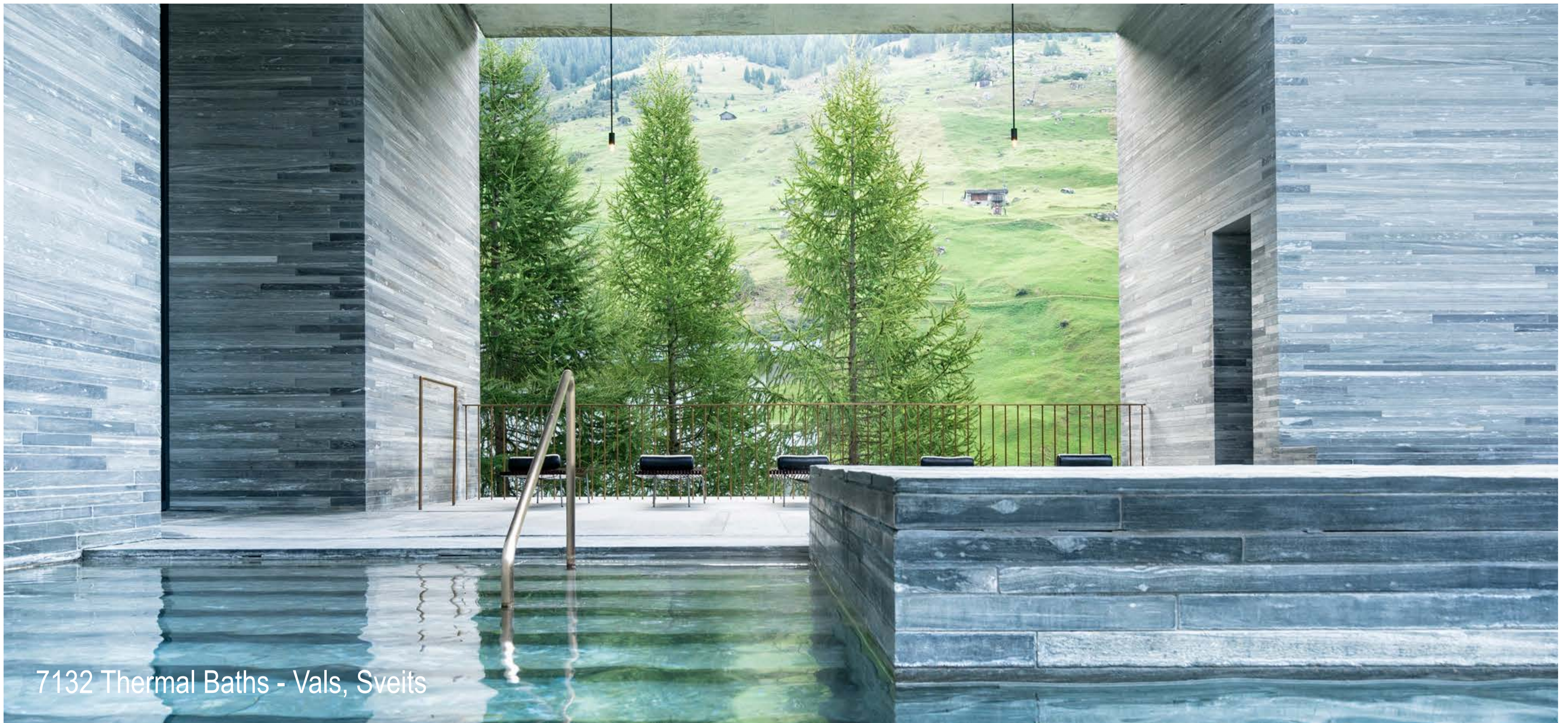
Sentrale aktører

Reiselivsaktører både innenfor og utenfor Strand kommune

Kunnskapsbehov

Kartlegging og verdisetting av friluftsområder i kommunen blir et viktig kunnskapsgrunnlag for dette temaet. Vi er også avhengige av nytenkende innspill fra reiselivsbedrifter og privatpersoner for å lykkes med dette temaet.

Noen eksempler fra Norge og utlandet der man har brukt stedlige kvaliteter til å utvikle særegne og spektakulære prosjekter:

An aerial photograph of a residential neighborhood in a valley. The houses are mostly two-story, with various roof colors (brown, grey, red). The houses are spread out with green lawns and trees. In the background, there are green fields, a lake, and mountains. A yellow banner with black text is overlaid on the top part of the image.

Utbyggingsmønster, fortettingsstrategi og bokvalitet

Gevinster ved en effektiv arealbruk er flere. Det reduserer presset på frigivelse av landbruks- og grøntområder til utbyggingsformål. Det vil gi en bedre utnyttelse av eksisterende infrastruktur og service. Videre vil en effektiv og konsentrert arealbruk bidra til å redusere vekst i transportarbeid.

Attraktive byer med levende bymiljøer kombinerer økt tetthet med effektive transportløsninger og høy livskvalitet. Utfordringen ligger i å øke tettheten samtidig som innbyggernes trivsel og tilhørighet forsterkes. Utredninger viser at tetthet stimulerer til innovasjon, spredning av kunnskap og tilegnelse av ferdigheter, og dermed til økonomisk aktivitet. De viser også at det er nødvendig å se fortetting i sammenheng med sosial bærekraft.

I de siste par tiårene har det blitt gjennomført en betydelig fortetting i etablerte boligfelt, ofte gjennom dispensasjonsbehandling. Kommunen har også nylig laget nye reguleringsplaner i etablerte boligfelt både på Tau og Jørpeland som åpner for en planstyrt fortetting. Dette gir også mulighet til å dimensjonere og bygge infrastrukturen som er tilpasset planlagt tetthet.

Det er likevel ikke alle områder der det er like hensiktsmessig med fortetting. Å fortette i usentrale områder som aldri vil bli store nok til å få et godt lokalt servicetilbud eller kollektivdekning kan bidra til økt biltrafikk i stedet for mindre. Det er størst fordeler med å fortette i sentrale områder i nærheten av kollektivaksene.

Å beholde enkelte områder med en noe lavere tetthet er også positivt med tanke på å tilby et variert boligtilbud i kommunen samt stedsidentitet. Slike områder kan

også ha spesielle kvaliteter eller en bebyggelsesstruktur som er vanskelig å ivareta gjennom fortetting.

I kommeplanen skal bestemmelser og retningslinjer som sikrer en høy bokvalitet revideres. Disse vil være førende for planer for fortetting eller ved regulering nye boligområder. Bestemmelsene og retningslinjene vil blant annet omhandle krav til størrelse, solforhold og utforming for private uteområder, felles uteområder og offentlige parker/lekeplasser i boligområdene. Krav om variasjon når det gjelder boligtyper innad i hvert område vil være viktig for å oppnå en variert sammensetting av beboere i de ulike områdene. Fortetting og eventuelle nye boligområder må ikke forringe tilkomst til nærliggende friluftsområder.

Delmål:

Det skal utarbeides en by- og boligutviklingsstrategi for Tau, Jørpeland og Fiskå, overordnet utbyggingsmønster og langsiktig utviklingsgrense.

Fortetting av etablerte boligfelt skal føre til økt andel av gående, syklende og kollektivreisende.

Vi skal avklare om noen av de etablerte boligområdene i kommunen ikke bør fortettes i stor grad.

Overordnede føringer

FNs bærekraftsmål

Nasjonale føringer

Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for høy arealutnyttelse i byområder gjennom fortetting og transformasjon med kvalitet i omgivelsene, med vekt på arkitektur, byrom, kulturmiljøer, grønnstruktur og andre miljøverdier.

Lokalisering av boliger, service, handel og andre arbeidsplass- og besøksintensive virksomheter vurderes i sammenheng med eksisterende eller framtidige kollektivknutepunkt.

Regionale føringer

- Utarbeide arealstrategier i kommuneplanen inkl. mål og strategier for fortetting og transformasjon, og evaluering av arealreserver.

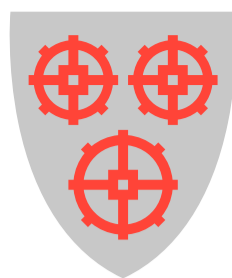
- Innarbeide regionalplanens bestemmelser og retningslinjer for stedsforming og bokvalitet i kommuneplan

- Utarbeide krav til utforming av bygg og uterom i kommuneplanen, formingsveileder mv.

Fortetting og transformasjon i sentrumsnære områder til sentrene i senterstrukturen: Utvikling i sentrumsnære områder av kommunesentre og stasjonsbyene har særlig betydning for funksjonsdekning og miljøvennlig transport, mens stedsutvikling, møteplasser og lokalt bomiljø er viktig i alle tettsteder.

Regionalplan for klimatilpasning i Rogaland:

Planlagt utbygging må kunne håndtere skybruddsregn og langvarige perioder med mye nedbør. Ny utbygging, fortetting eller transformasjon, skal ikke bidra til økt sårbarhet (skaderisiko) for overvann, eller økt forurensning til resipient, innenfor eller utenfor utbyggingsområdet.

Kommuneplanens samfunnsdel

Strand er Rogalands mest bosteds- og næringsattraktive kommune

Jørpeland, Tau og Fiskå har vokst og er utviklet med fokus på fortetting, variert bebyggelse og tettere lokalisering av daglige gjøremål.

Sentrale aktører

Beboere i de ulike områdene
Rogaland fylkeskommune

Kunnskapsbehov

Eksisterende boligområder analyseres, blant annet med tanke på bebyggelsesstruktur, landskapstilpasning, tilgjengelighet og boligkvalitet.

Det utredes hvilke områder gir best miljøeffekt ved fortetting.

Det utredes og defineres klarere hva Jørpelands rolle som regionsenter innebærer.

Integrering av innbyggere med spesielle behov, boliger for blant annet eldre, funksjonshemmede og flyktninger utredes.

Strand Videregående rolle som en viktig utvikler i kommunen skal vurderes.

An aerial photograph of a residential neighborhood, likely in a coastal or lakeside area. The houses are mostly two-story structures with gabled roofs, some with large porches and balconies. The houses are surrounded by green lawns and trees. In the foreground, there is a rocky shoreline with a small dock and a boat. The water is a deep blue-green color. A yellow banner with black text is overlaid on the middle of the image.

Nye boligområder med spesielle kvaliteter

Strand kommune har en betydelig arealreserve når det gjelder ubebygde boligområder. Dette gjelder f.eks. innenfor boligfelt som Taumarka og Skarbekken. I tillegg er det et stort potensiale for fortetting innenfor eksisterende boligområder og i sentrumsområdene.

For å bidra til å oppnå målet om økt befolkningsvekst og oppnå et mer variert boligtilbud kan det likevel være positivt å legge til rette for en begrenset mengde nye boligområder med helt spesielle kvaliteter.

Et av de viktigste naturgitte fortrinnene i Strand kommune er den lange sør- og vestvendte kystlinja. Dersom det skal avsettes nye områder til boligbygging bør dette i hovedsak begrenses til områder i første rekke mot sjøen. Disse nye områdene bør likevel i liten grad reduserer kvaliteten til eventuell eksisterende bebyggelse bakenfor. Nye boligområder bør heller ikke føre til en privatisering av strandsonen. Dette kan f.eks. sikres gjennom et bredt offentlig tilgjengelig friområde og/eller gangvei i forkant. Videre bør slike områder være lokalisert innenfor eksisterende tettstedsavgrensning eller i tilknytning til de viktigste kollektivaksene.

Delmål:

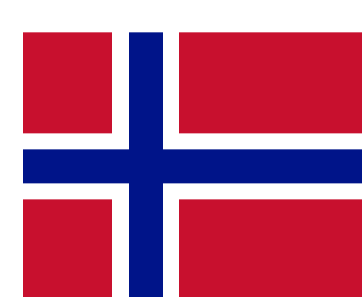
Vi legger til rette for en begrenset mengde nye og bærekraftige boligområder med helt spesielle kvaliteter i tilknytning til sjø.

Vi bør tilrettelegge for boliger med større tomter og nærhet til sjø i områder som f.eks. Tau til Krogevoll/Fiskå og Idse-Oanes.

Overordnede føringer

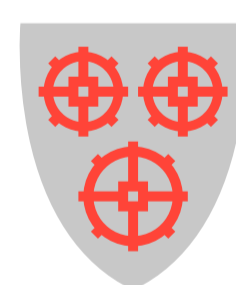

FNs bærekraftsmål

Nasjonale føringer

Boligplanlegging kan knyttes til rekruttering av arbeidskraft, og andre tjenester i lokalsamfunnet, og bidra mer generelt til gode lokalmiljø for befolkningen. Boligmarkedene i slike områder preges ofte av begrenset nybygging og manglende investeringer i eksisterende boligmasse. Samtidig kan tilgang til mer varierte boligtyper være avgjørende for at folk og bedrifter enkelt kan etablere seg og bli værende i en kommune eller arbeidsmarkedsregion.

Kommuneplanens samfunnsdel

Vi legger til rette for interessante og varierte boliger med særegne bomiljø med tilknytning til natur og sjø

Nabolagssentrum

Den videre utviklingen av sentrumsområdene på Jørpeland (regionsenter) og Tau (lokalsenter) er svært viktig av mange grunner. Det er også i de senere år laget flere nye planer for dette. Videre framover må vi bygge stedsattraktivitet med spesielt fokus på grønne byrom og et variert aktivitetstilbud. Handelen langsmed Rådhusgaten i Jørpeland sentrum må styrkes for å lykkes med å få til ett kompakt og levende sentrumsområde.

Sentrum på Tau og Jørpeland er imidlertid ikke like tilgjengelige for alle befolkningsgrupper i kommunen. Dette kan f.eks. være barn og eldre som ikke disponerer egen bil og som bor langt fra sentrumsområdene. Det er også en stor kvalitet for alle befolkningsgrupper å ha mange tilbud i kort gangavstand fra der man bor.

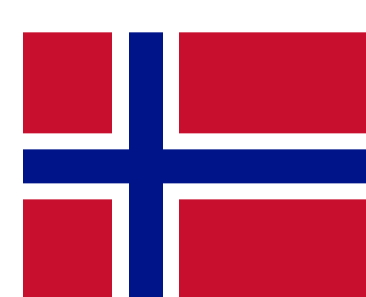
I planen skal de mest tettbygde områdene i kommunen deles opp i mest mulig naturlige nabolag for så å definere hva som er det mest naturlige sentrum i hvert nabolag. Jørpeland kan f.eks. deles i Tunglund, Barkved, Fjelde osv. Også småsteder som Kjøllevik og Meling skal få et definert nabolagssentrum.

Et viktig prinsipp vil være å bygge på allerede eksisterende funksjoner og samlokalisere flere funksjoner til disse. Dette kan være funksjoner som skole, barnehage, idrettsanlegg, nærbutikk, bussholdeplass, lekeplass, kommunal kai, gjestehavn osv. En lekeplass kan f.eks. oppgraderes med en grillhytte for å kunne bli aktuell å bruke for eldre aldersgrupper.

Overordnede føringer

FNs bærekraftsmål

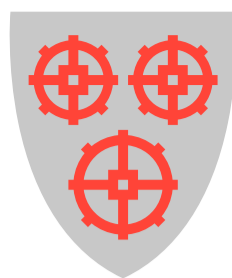
Nasjonale føringer

Gjennom god arkitektur og planlegging kan fylkeskommunene og kommunene være med å utvikle gode lokalsamfunn og boligområder, stimulere til fysisk aktivitet og et mer helsefremmende miljø. Vi vil i fremtiden etterspørre byer og tettsteder med både urbane og grønne kvaliteter, og med attraktive byrom, møteplasser og utearealer.

Regionale føringer

Krav til kvalitet og størrelse på privat og felles uteoppholdsareal sikres i kommuneplanens arealdel og ved regulering. I kommuneplanen skal det legges til rette for et helhetlig nettverk av gode uteområder med byrom, gater, plasser, parker, blågrønne områder og gang- og sykkelforbindelser tilpasset alle aldersgrupper og behov.

Kommuneplanens samfunnsdel

Strand har et inkluderende lokalsamfunn med høy livskvalitet for alle

Vi videreutvikler eksisterende arenaer og utvikler nye arenaer hvor innbyggerne opplever mestring, inkludering og trygghet.

Sentrale aktører

Innbyggerne i de ulike nabolagene
Eldrerådet
Ungdomsrådet
Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne
Frivillige organisasjoner

Kunnskapsbehov

Det utredes hva som er en naturlig nabolagsoppdeling på Tau og Jørpeland og hvor det naturlige midtpunktet er i disse nabolagene basert på eksisterende fellesfunksjoner, naturkvaliteter, historiske kvaliteter, areal for nye funksjoner osv.

Det undersøkes hva slags funksjoner/tilbud som er savnet i nabolagene. Medvirkningsprosesser, inkludert spørreskjema, vil være viktige for å etablere et kunnskapsgrunnlag om temaet.

Aldersvennlig stedsutvikling

Nærmiljøet har en særskilt viktig betydning for eldre. Når synet svekkes og beina ikke lenger bærer så langt blir man i økende grad avhengig av nærmiljøet. Det kan dreie seg om benker og god belysning, offentlige toalett, trygge gangveier til hverdagens gjøremål, kort vei til butikken og offentlige tjenester, tilrettelagte transportløsninger, brøyting og vintervedlikehold, parker og turveier som er lette å nå, eller sosiale møteplasser i lokalmiljøet.

Alt dette, og mer til, er viktige tiltak for eldre, men som alle tjener på. Både eldre og barn omtales ofte som «stedbundne» brukere. Desto yngre eller eldre man er, jo mindre mobil er man. De nære omgivelsene blir avgjørende for livskvaliteten og ens egen mulighet til å delta i samfunnet. Også yngre personer med nedsatt funksjonsevne vil dra spesielt nytte av mer aldersvennlige omgivelser.

Delmål:

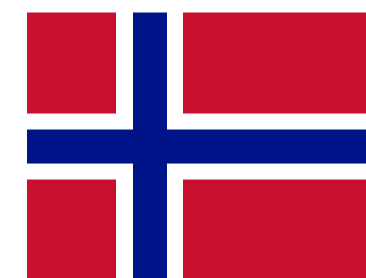
Vi skal skape fysiske omgivelser som gjør det mulig for eldre å være aktive samfunnsdeltakere så lenge som mulig, også den dagen helsa begynner å skranke.

Vi skal legge til rette for at flest mulig eldre kan leve et aktivt liv uten å måtte flytte til en annen bolig.

Overordnede føringer

FNs bærekraftsmål

Nasjonale føringer

Kvalitetsreformen Leve hele livet: Regjeringen har i sin melding «Leve hele livet» blant annet understreket betydningen av at kommuner og fylkeskommuner planlegger for aldersvennlige samfunn og tilrettelegger for utvikling av framtidens boligløsninger for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne.

Demensplan 2025

Regionale føringer

Fylkesdelplan for universell utforming:

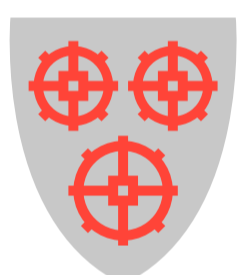
- Kommuneplanen skal ha bestemmelser med krav om universell utforming

- I kommuneplanene avsettes tilstrekkelig areal for innbyggere som har behov for spesielt tilrettelagte boliger

Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning:

*utvikle friluftstilbudet for barn, unge og grupper med spesielle behov
utvikle friluftslivet i nærmiljøet*

Utvalgte regionale føringer fra fokustemaet nabolagssentrum er også relevante for aldersvennlig stedsutvikling.

Kommuneplanens samfunnsdel

Strand har et inkluderende lokalsamfunn med høy livskvalitet for alle

Det er vesentlig å legge til rette for et aldersvennlig samfunn og en hverdag eldre kan håndtere og mestre på egenhånd.

Sentrale aktører

Eldrerådet
Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne
Pensjonistforeninger
Livsglede for eldre
Saniteten

Kunnskapsbehov

Det må avdekkes hva som er de fysiske hindringene for en mer aktiv hverdag for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne i de ulike delene av kommunen. Eksempelvis veier uten gang/sykkelvei eller manglende møteplasser, hindringer og dårlig tilgjengelighet til reiselivsmål, kulturminner og kulturarenaer.

Fallforebygging er godt mulig i heimen, men henger klart sammen med aldersvennlig tilrettelegging og universell tilrettelegging i lokalmiljøet og trafikksikkerhetstiltak. Seniortrakk vi bidra til et kunnskapsgrunnlag for en bedre tilrettelegging ikke bare for eldre, men også for barnefamilier.

At den enkelte klarer å ivareta sin egen boligsituasjon slik at man kan bo der lengre og mest mulig på egenhånd er avhengig av god fysisk tilrettelegging. Kommunens handlingsrom når det gjelder å stille krav til prosjekter når det gjelder tilrettelegging undersøkes.

En stor konsentrasjon av eldre i enkelte boligblokker er positivt ut fra et effektivt tjenesteleveranseperspektiv. Men det kan være en fare for at dynamikken forsvinner, og at dette kan gi helt andre problemer i neste omgang. Det brukes erfaringer fra boligprosjekter i inn- og utland for å lære mer om denne problemstillingen.

An aerial photograph of a rural landscape. In the foreground, a large, calm lake reflects the sky. The middle ground features rolling hills covered in dense forests of varying shades of green and brown, interspersed with several small farmsteads. These farmsteads consist of red-roofed barns, white houses, and other smaller buildings. A road winds through the landscape. In the background, a wide expanse of water stretches towards a range of blue, hazy mountains under a clear sky. A semi-transparent yellow banner is overlaid across the upper portion of the image, containing the text 'Spredt boligbebyggelse' in bold black font.

Spredt boligbebyggelse

En stor del av kommunen preges av spredt bebyggelse. Dette gjelder f.eks. en stor del av nordre Strand. Boligbyggingen i dette området er i stor grad styrt gjennom formålet LNF, spredt boligbebyggelse. Dette er et formål der man kan bygge et visst antall boliger innenfor et større område uten krav om detaljert reguleringsplan.

I de mest tettbygde av disse områdene, som f.eks. Kjøllevik kan det vurderes om denne måten å bygge ut på er den mest hensiktsmessige, eller om det heller bør satses på flere "ordinære" boligområder med krav om reguleringsplan. Fordelene med dette er at man kan oppnå mer strukturerte, funksjonelle og arealeffektive boligområder og sikrer funksjoner som f.eks. lekeplasser. I områder som Kjøllevik kan det vurderes om det i tillegg til boligformål også bør innarbeides nye tilknyttede formål som f.eks. grønnstruktur, idrettsanlegg eller tjenesteyting.

Det må også vurderes i hvilket omfang de eksisterende områdene for spredt boligbebyggelse skal videreføres og hvor mange nye boliger som eventuelt tillates i disse områdene innenfor planperioden. Det kan også være aktuelt å åpne opp for tiltak på bebygde fradelte boligtomter i LNF-områder der det i henhold til gjeldende kommuneplan er behov for dispensasjon.

Delmål:

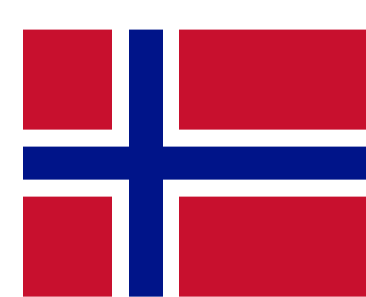
Vi skal legge til rette for bosetning i de mer spredtbygde delene av kommunen og økte bokvaliteten i disse områdene.

Det bør åpnes for tun-bebyggelse (5-10 hus) utenfor sentrum. Dette styrker landbruket ved at det blir litt flere folk og mer miljø ute i distriktene.

Overordnede føringer

FNs bærekraftsmål

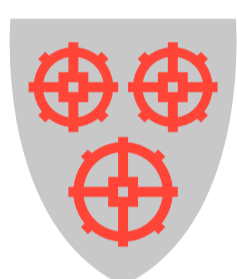
Nasjonale føringer

Gjennom god arkitektur og planlegging kan fylkeskommunene og kommunene være med å utvikle gode lokalsamfunn og boligområder, stimulere til fysisk aktivitet og et mer helsefremmende miljø. Vi vil i fremtiden etterspørre byer og tettsteder med både urbane og grønne kvaliteter, og med attraktive byrom, møteplasser og utearealer.

Regionale føringer

I definerte områder i ytre del av planområdet kan det tillates begrenset, spredt boligbygging av bosettingshensyn. Utbyggingen må være tilpasset stedets størrelse og struktur, og forutsetter avklaring på kommuneplannivå i tråd med de øvrige prinsipper om senterstruktur og lokaliseringstyring som regionalplanen angir (kapittel 5). Hensynet til landbruket og forbruk av dyrka jord skal vektlegges.

Kommuneplanens samfunnsdel

Bygg tettere i tettstedene

Tillat noe spredt bebyggelse på utvalgte steder

Sentrale aktører

Beboere og grunneiere i de aktuelle områdene

Statsforvaltaren i Rogaland

Rogaland fylkeskommune

Kunnskapsbehov

Det innhentes kunnskap om hva slags arealfunksjoner som mangler i de ulike områdene med spredt boligbebyggelse i kommunen.

Hvor det er mest hensiktsmessig å tillate spredt boligbebyggelse i LNF-områdene undersøkes blant annet med tanke på økt transportbehov, konflikter opp mot landbruk, naturmangfold, kulturlandskap og annet.

Det skal også vurderes om bestemmelsene for LNF, spredt boligbebyggelse bør revideres.

Næringsarealer

Det skal utarbeides en strategi for ulike typer næring fra den plasskrevende industrien til mer finmasket næring som kontorarbeidsplasser o.l. Det er en utfordring til å finne flere næringsområder. Nordmarka og dronesenteret skal utvikles og sikres tilstrekkelig med arealer.

Fritidsbebyggelse

Hytteturistene er viktig for handelen på Tau og Jørpeland. Strand ligger nær Sandnes og Stavanger og er etter Ryfast blitt en enda mer attraktiv hyttekommune. Dette bør vi utvikle. Hidle, Heng, Idse, Idsal og området mellom Botne og Oanes er aktuelle for friluftsliv og hytter.

Nye arealer i kommunen

I denne planen vil de nye arealene i kommunen som ble overført fra tidligere Forsand kommune bli en del av en felles kommuneplan for hele kommunen. Inntil ny kommuneplan er vedtatt gjelder Forsand kommunes kommuneplan i disse områdene. Bestemmelser og plantekniske prinsipper i de to kommuneplanene må harmoniseres i ny felles kommuneplan. Det er eksempelvis to ulike måter å beregne utnyttelsesgraden for fritidsboliger i de to gjeldende kommuneplanene.

Unntak fra plankrav

For å oppnå en forenkling for innbyggerne og redusere tidsbruk på dispensasjonsbehandling skal det vurderes å unnta mindre tiltak i uregulerte områder fra krav om reguleringsplan.

Plantekniske endringer

Enkelte områder i kommunen har arealformål som er noe upresise i forhold til bruk og planens intensjon. Eksempelvis kan campingplasser få endret arealformålet til fritids- og turistformål istedet for næringsformål.

Arealer der nyere reguleringsplaner har endret arealbruken i forhold til gjeldende kommuneplan må innarbeides i ny kommuneplan.

Mindre justeringer av formålsgrenser der etablert og tillatt bruk avviker fra formålet i kommuneplanen kan også bli innarbeidet. Byggegrense mot sjø i LNF-områder tas ut av plankartet i samsvar med Statsforvalterens retningslinjer. Bygging innenfor 100-metersbeltet mot sjø som det ikke åpnes for i planen vil likevel være avhengig av dispensasjon fra byggeforbudet i strandsonen i plan- og bygningsloven.

Høyspenningsanlegg

Eksisterende og vedtatte større og mindre høyspenningsanlegg og transformatorstasjoner skal avsettes i plankartet.

Energiomlegging

Det skal vurderes retningslinjer for miljøvennlig energiomlegging f.eks. ved bruk av overskuddsenergi, vann-til-vann varmepumper eller andre former for fornybar energi.

Bolig til utviklingshemmede

Planen skal sikre tomt sentralt for ny bolig til utviklingshemmede.

Arealstrategi

Det utarbeides en arealstrategi basert på syv trinn. Eksemplene under hvert trinn er ikke uttømmende.

Trinn 1: Beskrive og sortere føringer og rammer

Overordnede planer og forventninger
Teknisk og sosial infrastruktur
Kollektivdekning og trafikksikkerhet

Trinn 2: Identifisere strategiske valg

Utbyggingsretning
Evaluere og ta ut ubebygde områder, inkludert områder for spredt boligbygging
Prioritere og sette rekkefølge for utbyggingsområder, fortetting og transformasjon
Valg av virkemidler for gjennomføring

Trinn 3: Lage kriterier for valg av alternativ

Bidrar utbyggingsalternativet høy arealutnyttelse i tettstedene?
Utnytter alternativet eksisterende kapasitet i infrastrukturen?
Bygger alternativet oppunder planlagte investeringer?
Vil alternativet gjøre at skolekapasiteten sprenges?
Bidrar alternativet til en dårligere kommuneøkonomi?

Trinn 4: etablere kunnskapsgrunnlag

Befolkningsprognoser
Arealregnskap (utbygging og nedbygging av jord)
Arealbehov og utbyggingskapasitet for bolig og fritidsbolig
Arealbehov og utbyggingskapasitet næring
Arealbehov samferdsel
Arealbehov landbruk (landbrukets egen nedbygging)

Trinn 5: Utvikle alternativer som svarer på de strategiske valgene

Trendalternativ
Alternativer som utforsker handlingsrommet og mulighetene
Fordeling mellom tettstedene og bygdene
Fordeling innad i tettstedene

Trinn 6: Belyse og vurdere alternativene basert på kriteriene fra trinn 3

Trinn 7: Velge og begrunne alternativ og fastsette et jordvernmål basert på en behovsvurdering i samsvar med valgt alternativ

Metode for konsekvensutredning

Som en del av beslutningsgrunnlaget for dette planarbeidet skal det utarbeides en konsekvens-utredning. Det vil i hovedsak være de delene av planen som innebærer ny utbygging og som innebærer endringer i forhold til gjeldende plan som omfattes av utredningskravet. Krav om konsekvensutredning vil hovedsakelig utløses av følgende forhold:

- Avsetting av nye områder til utbyggingsformål
- Endring av utbyggingsformål

Formålet med konsekvensutredningen er å gi en vurdering og beskrivelse av mulig vesentlige virkninger planen kan ha for samfunn og miljø. Ved endring av formål for allerede avsatte utbyggingsområder vil kun relevante tema og konsekvenser ved selve endringen utredes. Det legges ikke opp til ny utredning av allerede regulerte utbyggingsområder dersom det kun er

snakk om mindre justeringer. Der planen åpner opp for en betydelig fortetting utover gjeldende reguleringsplan skal de tema som er relevante for fortettingen utredes. Dette gjelder med mindre fortettingen er utredet i tidligere planer.

Konsekvensutredningen skal være en vurdering på overordnet nivå av de enkelte forslag til nye utbyggingsområder. Utredningen vil være basert på fagkunnskap og faglig skjønn.

Med utgangspunkt i en beskrivelse av viktige miljø- og samfunnsforhold skal det i konsekvensutredningen gis en beskrivelse og vurdering av virkningene som planen kan få for miljø og samfunn.

Det skal redegjøres for den samlede virkningen av arealbruksendringen.

Når det gjelder relevante vurderingskriterier skal det gis en kort redegjørelse for datagrunnlaget og metodene som er benyttet for å beskrive virkningene, herunder usikkerhet knyttet til innsamling og bruk av data og metoder. Metoden for konsekvensutredninger til kommuneplanens arealdel følger av veileder T-1493.

For tema som omhandler kulturminner og kulturmiljøer benyttes til Riksantikvarens temaveileder om konsekvensutredning av kommuneplanens arealdel.

Risiko og sårbarhet

ROS-analyser skal gjennomføres ved alle arealplaner, og vil utgjøre en del av beslutningsgrunnlaget for kommuneplanen.

Medvirkning

Med utgangspunkt i fokustemaene som er nevnt i planprogrammet vil vi invitere til ulike møter, inkludert arbeidsverksted der dette passer underveis i prosessen. Her ønsker vi både interne og eksterne deltakere.

Det skal legges til rette for medvirkning og involvering fra innbyggere, næringsliv, interesseorganisasjoner, politikere og berørte myndigheter. For å sikre at ulike stemmer kommer til orde vil vi også legge til rette for andre måter å bidra på som f.eks. gjestebud og ulike digitale verktøy. For tema som i stor grad er av avgrenset til mindre geografiske områder som f.eks. nabolagssentrum vil det bli gjennomført egne opplegg for de enkelte områdene.

Det vil bli informert om vedtatt arealstrategi, formelle høringer, samt opplegg for medvirkning gjennom annonser i Strandbuen, på kommunens nettside under kunngjøringer, samt via kommunens facebookside. Det vil også bli vurdert mer målrettet informasjon rettet mot de enkelte nabolag for medvirkningsopplegg som omhandler disse.

Arealstrategien vil være et viktig grunnlag for innbyggerne og andre som vurderer å sende inn arealinnspill. Arealstrategien skal gi et grunnlag for selv å kunne vurdere om egne arealinnspill er i samsvar med kommunens mål og strategier. Alle innspill vil bli vurdert for om de er i samsvar med vedtatt arealstrategi. For de innspill som blir vurdert å ikke være i samsvar med arealstrategien, vil det ikke bli gjennomført en full konsekvensutredning, med mindre det blir politisk vedtatt at enkelte av disse likevel skal konsekvensutredes.

Målet er at arealstrategien skal bli lettfattelig og klar og inneholde tydelige illustrasjoner. Dette vil gi en forutsigbarhet og forståelse for de vurderingene som blir gjort av arealinnspillene. I forbindelse med kunngjøring av arealstrategien vil det bli informert om hva som er et minimum av dokumentasjon som må legges ved arealinnspillene.

Berørte myndigheter involveres gjennom regionalt planforum og formelle høringsprosesser. I tillegg kan det bli behov for egne møter med regionale og statlige myndigheter for ytterligere orientering og drøfting av planfaglige tema.

Framdriftsplan

Sommer-Høst 2021: Utredninger og utarbeidelse av forslag til arealstrategi

Høst 2021: Prinsippvedtak om arealstrategi. Arealstrategien kunngjøres.

Høst 2021: Det åpnes for konkrete arealinnspill etter prinsippvedtak om arealstrategi er fattet.

Høst 2021-vår 2022: Medvirkning, behandling av arealinnspill, utredninger, regionalt planforum

Sommer 2022: Politisk førstegangsbehandling av planforslag

Sommer-høst 2022: Formell høring

Høst 2022: Endelig vedtak